



**Arendal
|
Göteborg**

”Hjalmar Olsson drev under 49 år (1920-1969) Arendals båtvarv tillsammans med sin bror David. De fick under årens lopp ett utomordentligt gott rykte såväl i Sverige som utomlands för sina högklassiga arbeten. Många stora segelyachter baxade under årens lopp ut genom varvsportarna för ett långt liv på havet (och ett högt andrahandsvärde).

David var den store träkonstnären medan Hjalmar skötte allt det andra som skall till för att affärerna skall gå bra. Vid sidan av detta gjorde han sig ett namn som konstruktör. Med sitt ritstift lyckades han överföra den gamla allmogekulturens arbetsbåtar med sina grova spantrutor till de allra vackraste små segelfartyg där man tydligt kunde känna igen allt som var bra i den gamla linjeföringen plus det nya som Hjalmar arbetade fram i kraft av sitt stora kunnande. Inte många av de egna konstruktionerna blev dock byggda på Arendals båtvarv. Där var golvytan belagd med större byggen. Men under dessa år fanns en mängd mindre varv uppefter den bohuslänska kusten och i rätt storlek för att bygga jullar och kosterbåtar, som ju var Hjalmars specialitet.



Arendals Båtvarv

Fotografering - 1950 — 1969 (1950-tal-1960-tal)
FOTOGRAF Okänd





Lundby gamla kyrka i Göteborg



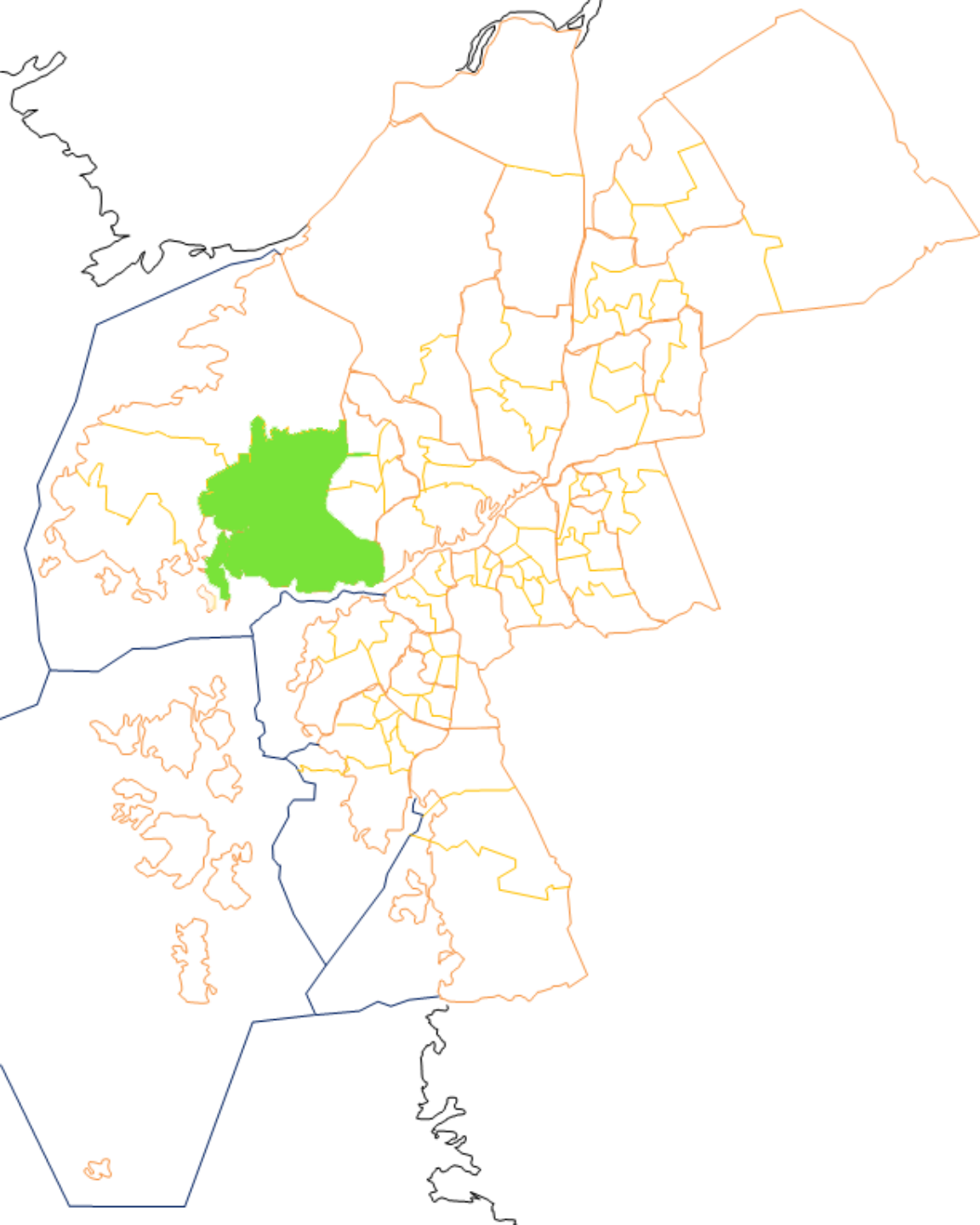
Björlanda kyrka



Torslanda kyrka



**Tema
Arendal**



Arendal är en stadsdel och ett primärområde i stadsområde Hisingen i Göteborgs kommun, belägen på Hisingen i Göteborg. Det är ett renodlat industri- och verksamhetsområde och folkmängden uppgick 2012 till endast 90 personer. Stadsdelen har en areal på 890 hektar.

Den 3 mars 1957 beslöt magistraten i Göteborg att Arendal skulle delas upp i stadsdelarna Arendal och Syrhåla.

I Arendal fanns tidigare Arendalsvarvet (1963-1989), som numera är det ett stort industriområde med många olika företag, bland annat huvudkontor och utvecklingsavdelning för Volvo Bussar samt produktionsanläggningar för flera av Volvos underleverantörer. Här ligger också Volvo Museum. Inom området finns även Göteborgs viktigaste hamnanläggningar.



Arendal är i sydöstra delen ett funktionsseparerat och industrialiserat område med hamnar, raffinaderier och reningsverk. Stadsdelen har fått sitt namn efter gården Arendal och i älvmynningen ligger Nya Älvsborg från 1600-talet och Arendals skans från 1700-talet. Under 1800-talets senare hälft hade området en orörd natur och utnyttjades för sommarboende. Strandområdet är under 1900-talet förändrat genom sprängningar och utfyllnader. Gamla badplatser och sommarstugeområden blev nya hamnar för containerfartyg. Scandiahamnen är idag en av världens största.

Arendal

Namnet Arendal slogs fast i samband med områdets införlivning med Göteborg år 1967, och kommer av det närliggande Ardalsberget, där betydelsen av förleden Ar- är omtvistad. De två teorierna är; namnet Ar av det fornsvenska ordet Arna som betyder örn eller av mansnamnet Arne. Fram till 1967 förekom främst stavningen Ardal, men även Arndal, Arnedal och Ahrendal under 15- och 1600-talen. Arendal, som tillsammans med Härröd[förtydliga] och Syrhåla tillhör Lundby församling och gemensamt kallas "Lundby yttre hemman", ligger på grund av en märklig gränsdragning som en enklav, helt skild från sin modersocken och med hela sin landgräns mot Björlanda och Torslanda.

År 1846 inrättades en Gästgifveriinrättning i närheten av Älvsborgs fästning "... åliggande att förse resande med sådane bekvämligheter, som å de större Gästgifwaregårdarne wid allmänna farwägame, utan husrum och förfriskning af enklaste beskaffenhet endast borde wara att påräkna, I och med att fästningen förlorade sin karaktär av fångvårdsanstalt, upphörde gästgiveriet 1869.

Arendal

EN HISTORISK TILLBAKABLICK Stadsdelen har fått sina namn efter gården Arendal och byn Syrhåla. Området blev troligen svenskt på 1400-talet och tillhörde då Tuve socken. 1860 blev det en del av Lundby socken. På 1870-talet började Arendalsområdet att utnyttjas för sommarboende och flera kända göteborgsfamiljer hade stora sommarvillor här. Ångbåtstrafik etablerades och ett hotell öppnades. Från 1920-talet tillkom enklare sommarstugebebyggelse men större delen av marken var jordbruksbygd och fram till 1960-talet låg Syrhåla by kvar. I området fanns också ett litet varv. Efter 1960 förändrades strandområdet helt genom sprängningar och utfyllnader och hamnar, järnväg m.m. byggdes ut. Storindustrin växte på Hisingen nära hamnen. Götaverken invigde sitt moderna storvarv i Arendal 1964 och Volvo köpte mark i Torslanda kommun för sin stora personbilsfabrik.

Arendal

1962–64 flyttades huvuddelen av Götaverkens verksamhet ut till det nybyggda Arendalsvarvet där de stora fartygen byggdes under tak i den jättelika hallen och sedan steg för steg sköts ut mot vattnet. Här anlades också Skandiahamnen 1962–66, Torshamnen 1967 och Älvsborgshamnen 1978 och raffinaderianläggningar byggdes ut. I anslutning till Arendalsvarvet uppfördes personalanläggningen "Arken" 1975. 1964 började Götaverken bygga fartyg i fabriksbhallar på Arendal. Nya hamnar för containerfartyg och oljeimport byggdes ut på de gamla badplatserna och sommarstugeområdena i Skarvik och Arendal. Det var under denna tid Hisingen fick epitetet »Sveriges Ruhr« efter sin tyska föregångare. Tingstadstunneln och Älvsborgsbron satte 1966–67 hela Hisingen mitt i ett transportsystem med ständigt ökande trafik. Längs motorvägarna har allt större lager och terminaler byggts för transport och förvaring. INGÅR I BEFINTLIGA PROGRAM Inga miljöer eller byggnader från den aktuella perioden ingår i det tidigare bevarandeprogrammet. Gården Ardal var tidigt ett så kallat frälse-hemman som med säkerhet kan följas från år 1529, då ägd av borgaren i Lödöse, Anders Esbjörnsson. Tidigare ägare var av släkten Vinge. År 1629 lydde gården under Lindorm Stake och senare (1709) såldes egendomen till kommandanten för Nya Älvsborgs fästning, Christ. G. Wittingh. Den siste ägaren av gården som helt hemman, var bryggaren Leidits från Göteborg, cirka 1799.

Arendal

Strax efter mitten av 1870-talet utvecklades Arendal till en badort, delvis på mark som avsöndrats från bonden Johan Olssons gård. Vid inre delen av den lilla dal, där Olssons gård låg, reste sig åtminstone sedan 1800-talets början Davida Karlssons gård Höjden, från vilken Olssons marker omkring 1860 avskildes. På Arendal hade från omkring 1870-talet grosshandlare Pehr Lithander, skeppsredare John E. Olson, stadsmäklare Jacob Dahl, ögonläkare Ernst Salén, salthandlare Gustaf Reinhold Setterberg och trävaruhandlare Ludvig James Barchmann med flera sina sommarnöjen. Mitt emot Davida Karlssons gård — på dalens västra sida — låg en villa som på slutet var Frälsningsarméns ungdomsgård. Den uppfördes ursprungligen av förre sjökaptenen och trävaruhandlaren Ludvig James Barchmann, som hade brädupplag vid Färjenäs, och såldes av denne — troligen senast i slutet av 1880-talet — till notarien Christian Paterson. Villan innehades därpå av doktor Albin Pihl 1901—1911 och 1911—1916 av handlanden John Lithander, son till P. Em. Lithander. John Lithander hade troligen bott på Arendal åtminstone från 1909, då han detta år framträdde som en av de tre stiftarna av Trafik AB Arendal. Nästa villa på dalens västra sida uppfördes av salthandlare Gustav R. Setterberg. Byggnadsmaterial var saltpråmar, och villan skall ha varit den första på Arendal, troligen från 1870-talet. Den övergick år 1903 från fru Setterberg till barnläkaren Josef Wirseen, som byggde om den. Wirseens bodde kvar till och med sommaren 1931.



1898; 1899

Beskrivning

Utfärd med "Tyra".

Robert Barchman balansgår.

**Stadsdel - avbildad
Arendal**



Månadskarlarnes vilohem
på Arendal foto t. d. 1
Juni 1913.

**Stadsdel avbildad
Arendal**

Arendal

Ögonläkare Ernst Saléns villa hette Rosenberg, en äldre ombyggd bondgård. På en oljemålning av Berndt Lindholm "Arendal 1879" syns villan, vars lilla lustiga torn då fortfarande hade det platta tak som senare skulle ersättas av ett spetsigt. Grindstolparna — av sten — har namnet Rosenberg och årtalet 1884. Villan övertogs troligen detta år av skeppsredaren och varvsdisponenten Douglas Kennedy, vars hustru Caroline, född Åhmansson, bebodde den till andra världskrigets utbrott 1939. Näst intill låg stadsmäklare Jacob Dahls villa Tjällstorp, som påbörjades 1876 och färdigställdes året därpå. Den beboddes i åtminstone fyra generationen av Dahls släktingar och ända in på mitten av sextiotalet. Bortom Dahls låg skeppsredare John E. Olsons villa Fjordhem och en annan tillhörande hans släkting pianohandlare Wilhelm Nilsson. Intill Davida Karlssons gård, på dalens östra sida, låg en villa som var uppförd av trävaruhandlaren Barchmann och som under sin första tid även bodde här. Villan övertogs därefter av magistratssekreterare Gudmund Åkermark, i slutet av 1910-talet av en direktör Bergström och omkring 1920 av en "herr och fru Svahn," som bodde där några få år. Fortfarande på dalens östra sida fanns Johan Olssons gård, som 1901 köptes av Göteborgs stad för 71 000 kronor.

Arendal

Staden arrenderade därefter ut den, först till Olsson själv och sedan 1909—1959 till Ossian Pehrsson. Alldeles i närheten, låg vid en igenfylld vik den av handlanden och riksdagsmannen P. Em. Lithander 1876 uppförda villan Elfsvik, vilket gick att utläsa på grindstolparna. Inför en mudderoppläggnings i viken, såldes villan 1901 till Göteborgs stad för 49 000 kronor

Sommarstället Tjällstorp byggdes av stadsmäklare Jacob Dahl och dennes hustru Ida Spaak. Arkitekt var sedermera professor Gustaf Dahl. Tjällstorp låg inom Göteborgs stad, med stadsäga 398—400, och uppfördes 1876—1877. Villan restaurerades av Carl Gustaf Dahl 1922, och innehöll två våningar, vind och källare. En förening för sport fanns även på Arendal. Ledare för denna var Amanda Rundberg och hennes bror Victor Setterberg samt Carl Gustaf Dahl. Föreningen hette Arendals Idrotts-Klubb, "AIK." Man startade på 1890-talet en golfklubb och anlade en golfbana — båda bland de första i Sverige. Golfbanan odlades upp under första världskriget. Tennis spelades först i Linnevik men sedan på en bana som anlades ett stycke från Villabron. Den var gjord av ett brunt, kolstybbbart material, som fick dras över med handvält för att bli hård. Ännu på 1920—30-talen hölls banan i gott skick av skeppsredare John E. Olsons barnbarn, men förföll sedan